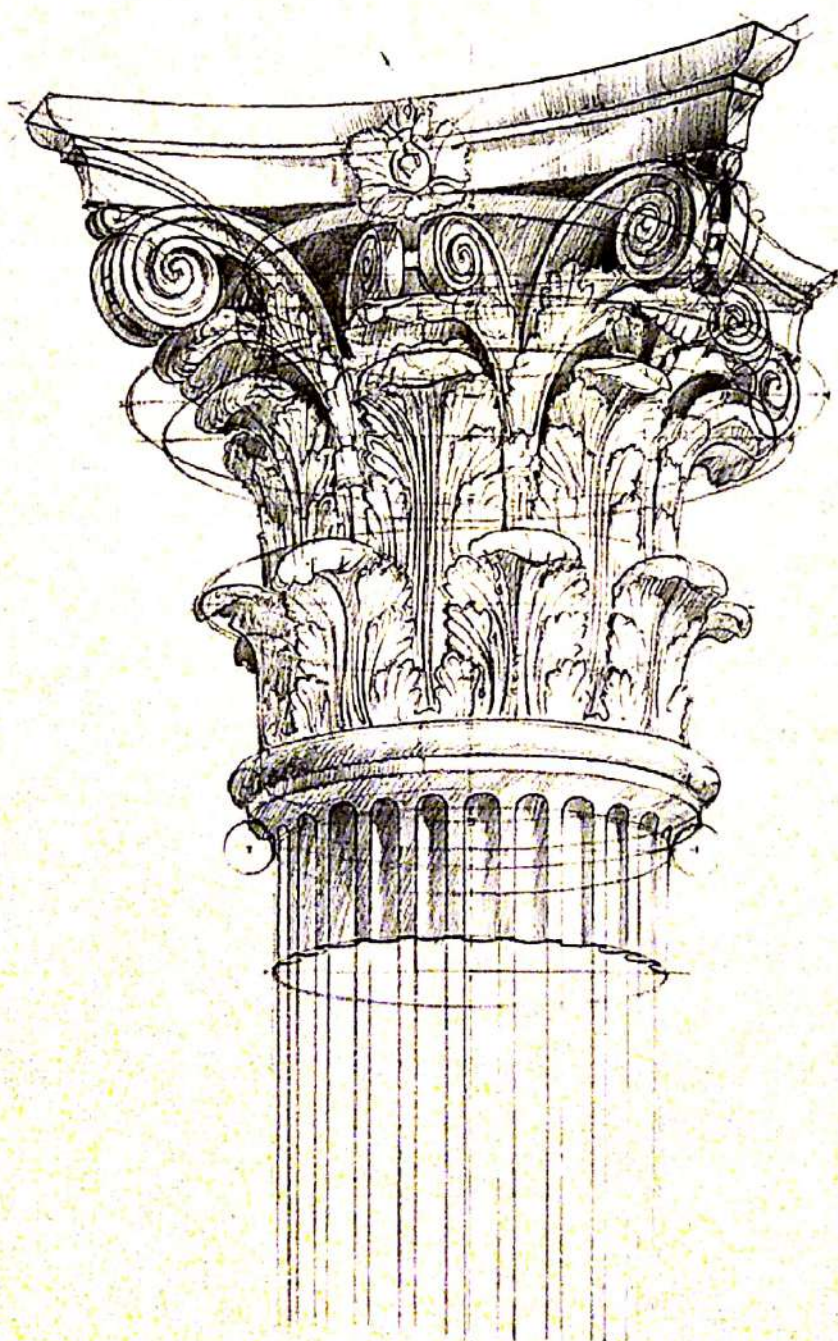

XIII. Magyar Ókortudományi Konferencia

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
2018. május 24–26.

Programfüzet

10:35-10:55	Szilágyi Laura Menta: <i>Mérgek kígyók és gyógyító növények. Kolophóni Nikandros világgépe</i>
10:55-11:15	vita

Római irodalom

Elnök: Hajdu Péter

Helyszín: 2. szeminárium

9:15-9:35	Dobos Barna: <i>A határhelyzetek poétikája – Callisto és Venus története a Fasti második énekében</i>
9:35-9:55	Czerovszki Mariann: „... vulnera qui fecit, facta levare velit” – <i>A császár és az erotikus szerepkörök a Tristia narratívájában</i>
9:55-10:15	Hajdu Péter: <i>A nevetséges amator</i>
10:15-10:35	Harcz Klaudia: <i>Fama és pudor Ovidius Heroidesének 7. levelében</i>
10:35-10:55	vita

Nyelvészet 2/1.

Elnök: Ittész Máté

Helyszín: 3. szeminárium

9:15-9:35	Adamik Béla: <i>A szóvégi -s kiesésének problémája a feliratos anyag tükrében</i>
9:35-9:55	Barta Andrea: <i>Mala bestia foras dato. A birtokvédő mágikus feliratok nyelvi jellegzetességei</i>
9:55-10:15	Gonda Attila: <i>Noricum és Raetia latin nyelve</i>
10:15-10:35	Ittész Máté: <i>Fokozás a latinban – nyelvtipológiai megközelítésben</i>
10:35-10:55	vita

Antikvitás és Reneszánsz: Források és Recepció MTA Támogatott Kutatócsoport 4/1.

Elnök: Vigh Éva

Helyszín: IV. terem

9:15-9:35	Lázár István Dávid: „Obsequium amicos, veritas odium parit.” – <i>Petrarca és Cicero „barátsága”</i>
9:35-9:55	Máté Ágnes: <i>Aeneas barátai a régi magyar irodalomban: Vergilius nem-ismeret és/vagy tabusítás?</i>
9:55-10:15	Molnár Annamária: „ut clare mulieres ampliores sint numero” –

Darkó Jenő Miklós, a történelemtudomány kandidátusa
A Scythia-leírás középkori recepciójához

Az Exordia Scythica feltehetően egy közelebbről nem ismert gót történet része. A magyar kutatás eddig jutott el. Kísérletet teszek egy a Jordanes (Cassiodorus) előtti Scythia kép megrajzolására.

Dávid Nóra PhD, SZTE BTK, Ókortörténeti Tanszék
Noé fiainak földjei – geográfia a holt-tengeri tekercsekben

A földnek, adott területi egységnek nagy jelentősége volt az ókori Közel-Kelet világában, különösképp a zsidó felfogásban. A világ teremtése, a vízözön utáni korszak, az ígért földje mind jelentős, központi motívum a héber Bibliában és számos más zsidó forrásban. Az Úr által teremtett világ, majd a választott népnek adott terület motívuma számos helyen szerepel a qumráni tekercsekben is. Előadásomban a holt-tengeri tekercsekben előforduló földrajzi nevekkal, területi egységekkel foglalkozó szövegrészeket gyűjtöm egybe és vizsgálom. Kiemelendő, hogy az általam tanulmányozott szöveghelyek jelentős többsége az ú.n. „újraírt Biblia” és a „parabibliai szövegek” műfajába sorolt forrásokban (e.g. Genesis Apocryphon, Jubileumok könyve, Henok-irodalom) fordul elő. Ezen sajátos forrásokban lehetőség nyílik a szövegek összehasonlítására a bibliai kánonba bekerült szövegekkel. Az így feltárt eltérések alapján nemcsak e szövegek szerzőinek teológiai és exegetikai felfogását és gyakorlatát ismerhetjük meg, hanem következtethetünk a második Szentély korában élő zsidóság földrajzi elképzeléseire, ismeretanyagára is.

Déri Balázs, tanszékvezető egyetemi tanár, ELTE BTK Latin Tanszék
Ad Aeolios modos

Előadásomban azt vizsgálom, hogy van-e sajátos poétikai értéke a Horatius aiol strófáiban megjelenő metrikai licenciáknak.

Dobos Barna, Történelem MA (ELTE), Klasszika-filológia BA (ELTE)
A határhelyzetek poétikája – Callisto és Venus története a Fasti második énekében

Előadásomban Ovidius *Fastij*ának második énekében elemzem Callisto történetét, valamint Venus és Amor menekülését, mely a Halak csillagkép aitológiai mítoszában kerül elbeszélésre. A *Fasti*ban hangsúlyos metapoétikus beszédmód felfejtése mellett kísérletet teszek az elbeszélő szereplők határhelyzeteinek bemutatására és interpretálására. A két epizód eltérő tartalmi-tematikai jellemzőkkel bír, viszont a liminalitás mint központi motívum mindkét esetben tagadhatatlan. Callisto esetében az emberi és állati lét köztes terepében rekedt lány alakja keltheti fel az olvasó figyelmét, mely határhelyzet nem oldódik fel (szemben Io alakjával), a csillaggá válás után anya és fia – a medve és a vadász – az örök félre- és meg

nem értés szituációjába merevedik. Az egzisztenciális liminalitást a tudásszintek összemosása, elhomályosítása teszi még izgalmasabbá: vajon mennyire lehet az elbeszélőnek hitelt adni, aki a medve morgása mögött emberi érzelmeket hall ki, ha a saját fia sem ismert rá a medvévé vált anyjára? A történetet a *Metamorphoses*-ben is hosszan elbeszéli Ovidius, ami egy újabb kedvező lehetőséget ad, hogy a két nagy művet összeolvassuk, azok dialogikus viszonyának vizsgálatát tovább mélyítsük. Az előadás második felében a poétikai és a földrajzi terek határait teszem meg az elemzés tárgyává, bemutatva Venus és Amor Typhón előli menekülését. A második ének utolsó csillagképe, a Halak kapcsán elbeszélte történetben az istennő és fia a távoli Eufrátesz partjára menekül az Olympost ostromló földszülte szörnyeteg elől. A folyópart, mely birodalmakat választ el egymástól, egyben az anyagi közegek – víz, szárazföld – hataraként is megjelenik. A liminalitás a műfajok költői kódrendszerében is tetten érhető: a Gigantomachia epikus motívuma nyitja meg az epizódot, melynek az elégiák partónusa és patrónája, Venus és Amor a főszereplője, elszenvedője. Végül a reális–irreális dichotómiája is felfüggesztődik a venusi psziché traumatizált állapotában: az istennő saját félelmeinek esik áldozatul, az elsődleges percepción felül, melyet a látás elégtelen volta miatt a hallás hivatott képviselni, egy szokványos természeti jelenséget irreális tartalommal ruház fel. Mindkét történetben anya és fia kerül határhelyzetbe, melyből önerejükől nem tudnak kitörni – emberi tragédiák töltődnek fel műfajelméleti utalásokkal a *Fastia* olyannyira jellemző finom költői beszédmódban.

Domokos Gyöngyi, PhD-hallgató

Egy fülhúzás és más esetek, avagy narratív recusatio az aranykorban

Két évvel ezelőtt a debreceni Ókortudományi konferencián egy előadás került megtartásra *A recusatio metamorfózisa* címen. Jelen előadás annak az antik görög gyökerekig visszanyúló kutatásnak a folytatását törekszik bemutatni, amely révén a recusatio egy új értelmezési keretbe kerülve újradefiniálódik. Az előadás központi témája ezúttal a narratív recusatio.

Draskóczy Eszter PhD, ELTE BTK Olasz Tanszék

A dantei alvilágjárás antik modelljei

Az *Isteni Színjátékban* a mitikus utazók – a horizontális és a vertikális pályát bejárók egyaránt – nagy szerepet kapnak az utazó Dante előzményeiként és modelljeiként. A tervezett előadás témája az alvilágjáró mitológiai hősök szerepe a *Commediában*, és a szöveghelyek antik forrásainak vizsgálata.

Egedi-Kovács Emese PhD, ELTE Eötvös József Collegium, Byzantium Központ

Aristidész elveszett Apológiájának utóélete (cod. Athon. Ivion 463)

A *Barlám és Jozafát* regény 26-27. fejezetében Abenner király, hogy fiát a keresztény hittől eltérítse, teológiai vitát szervez, amelyben az egyik résztvevő, Nachor, Barlámnak, Jozafát tanítómesterének adja ki magát. A király terve szerint az „ál-Barlám” olyan rosszul beszél majd a kereszténységről, hogy a többi szónok könnyedén fölébe kerekedik, s ennek hatására